

Εισαγωγική Επιμόρφωση για την εκπαιδευτική αξιοποίηση ΤΠΕ
(Επιμόρφωση Β1 Επιπέδου)

Παρουσίαση μικροσεναρίων

Συστάδα 2: Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία,
Φυσική Αγωγή και Υγεία

Διεύθυνση
Επιμόρφωσης & Πιστοποίησης

Έκδοση 1η

Νοέμβριος 2016

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	3
Παρουσίαση μικροσεναρίων επιμορφούμενων και Συζήτηση	3
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	3
ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ	3
ΒΑΣΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ	3
Ο εκπαιδευτικός ως σχεδιαστής εκπαιδευτικού υλικού και ο αναστοχασμός της διδακτικής εμπειρίας.	3
ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	4
Ενδεικτική βιβλιογραφία	4
Ενδεικτική δικτυογραφία	5
ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	5
Δραστηριότητα 1: Παρουσιάσεις- Αναστοχασμός-Συζήτηση	5
Δραστηριότητα 2: Αναστοχασμός – Συζήτηση-Συμπεράσματα	5
Δραστηριότητα 3: Το μετασχηματιστικό δίλλημα.....	5
ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ για το ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗΜΑ	6
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ.....	6

ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Παρουσίαση μικροσεναρίων επιμορφούμενων και Συζήτηση

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Οι επιμορφούμενοι:

1. να αναπτύσσουν ικανότητες επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης καθώς και συνεργατικές πρακτικές μεταξύ συναδέλφων ειδικότητας ανταλλάσσοντας εμπειρίες μέσω παρατήρησης μιας διδασκαλίας με χρήση σύγχρονων περιβαλλόντων παρουσίασης της πληροφορίας
2. να σχεδιάζουν, να αναπτύσσουν εκπαιδευτικά μ-σενάρια/μ-δραστηριότητες και να τα εφαρμόζουν στη διδασκαλία των επιμέρους ενοτήτων των επιστημονικών πεδίων της Α/θμιας ή Β/θμιας εκπαίδευσης με την αξιοποίηση των μαθησιακών αντικειμένων του Φωτόδεντρου και των διαδραστικών συστημάτων διδασκαλίας
3. να κατανοήσουν τη σημασία του αναστοχασμού για τη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής.
4. Να υιοθετήσουν στάση διδακτικής αξιοποίησης των μαθησιακών αντικειμένων του Φωτόδεντρου μέσα από μια διαδικασία κριτικού αναστοχασμού
5. να υποστηρίζουν τον προβληματισμό για την ενεργητική συμμετοχή και την πρόκληση του ενδιαφέροντος των μαθητών στη διδακτική διαδικασία πετυχαίνοντας τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού με τη μορφή μ-σεναρίων και την εφαρμογή του αναστοχασμού και του κριτικού στοχασμού σε ένα πλαίσιο συνεργασίας και διάχυσης καλών διδακτικών πρακτικών μεταξύ των εκπαιδευτικών τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΒΑΣΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Ο εκπαιδευτικός ως σχεδιαστής εκπαιδευτικού υλικού, ο αναστοχασμός και ο κριτικός στοχασμός της διδακτικής εμπειρίας.

Στην σύγχρονη κοινωνία, η εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στην τάξη και οι νέες εκπαιδευτικές πρακτικές που υπαγορεύει η μελέτη της δια βίου μάθησης και η κοινωνία της πληροφορίας απορρίπτουν τον εύκολο ρόλο της αυθεντίας για τον εκπαιδευτικό.

Αυτές ακριβώς οι νέες συνθήκες απαιτούν νέους ρόλους, για παράδειγμα, το ρόλο του διευκολυντή στη μάθηση και το ρόλο του σχεδιαστή εκπαιδευτικού υλικού, σε ένα πλαίσιο διαρκούς αναστοχασμού και διαλεκτικής μεταξύ θεωρίας, πράξης και επιταγών εκπαιδευτικής πολιτικής (Πανσεληνάς, 2014). Ο αναστοχασμός έχει συνδεθεί με τις διαδικασίες κατά τις οποίες το άτομο επιστρέφει σε μία θεωρία, εμπειρία ή πρακτική και την επανεξετάζει προκειμένου να αναγνωρίσει τις συνέπειές της (Μποντίλας & Σμιζιώτη, 2014).

Ο Βουγιούκας (2011) περιγράφει τρία (3) μοντέλα επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. (α) το «παραδοσιακό-τεχνοκρατικό», (β) το «τεχνοκρατικό-στοχαστικό» και (γ) το «στοχαστικό-κριτικό». Το «παραδοσιακό-τεχνοκρατικό» μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης «δίνει έμφαση στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών πάνω στις απαραίτητες δεξιότητες για την εκπλήρωση των θεσμοθετημένων υποχρεώσεών τους» (Συνωδή, 2003 όπ. αναφ. στον Βουγιούκα, 2011, σελ. 150). Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν τους μαθητές τους αρκούμενοι στην εφαρμογή της σχετικής εκπαιδευτικής νομοθεσίας και των προγραμμάτων σπουδών χωρίς ανατροφοδότηση και αναστοχασμό. Αντίθετα, το «τεχνοκρατικό-στοχαστικό» μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης αναδεικνύει τη συμβολή του αναστοχασμού, έτσι ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να εξετάζουν κριτικά και δυναμικά τη σύνδεση της εκπαιδευτικής θεωρίας με τη δική τους σχολική πρακτική (Schon, 1987 όπ. αναφ. . στον Βουγιούκα, 2011). Τέλος, στο «στοχαστικό-κριτικό» μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης ο εκπαιδευτικός αναγνωρίζει τις αντιφάσεις και τα διλήμματα της εκπαίδευσης και τα υποβάλλει σε κριτική ανάλυση ώστε να κατανοήσει τις αιτίες και να αναζητήσει λύσεις μέσα στο συγκεκριμένο κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιτρέπει στο μαθητή να συνδέει τη λύση των προβλημάτων με ζητήματα ευρύτερου ενδιαφέροντος που πολλές φορές θεωρούνται αυτονόητα από την κοινωνία και αποτελούν κατεστημένο (Βουγιούκας, 2011).

Τόσο στο «τεχνοκρατικό-στοχαστικό» όσο και στο «στοχαστικό-κριτικό» απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η διαρκής και δια βίου ανάλυση και ο κριτικός στοχασμός των εμπειριών τους από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Ως κριτικό στοχασμό εννοούμε την αξιολόγηση της εγκυρότητας των προϋποθέσεων επάνω στις οποίες θεμελιώνονται οι νοητικές μας συνήθειες, καθώς και τη διερεύνηση των πηγών τους και των συνεπειών τους (Mezirow, 1990, όπ. αναφ. στον Κόκκο, 2010). Είναι συμβατή και με τα παραπάνω δύο μοντέλα η άποψη ότι τόσο η επιμόρφωση όσο και η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών είναι ανάγκη να βασίζεται τόσο στις επαγγελματικές τους εμπειρίες (Keiny, 1994· Υφαντή & Βοζαίτη, 2009) και στην καθημερινότητά τους (Korthagen, 2001 όπ. αναφ. στην Φωτοπούλου, 2008), όσο και στις εμπειρίες τους ως μαθητές και σπουδαστές (Μαυρογιώργος, 2009).

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Βουγιούκας, Κ. (2011). Μία έρευνα γύρω από την προσωπική θεωρία και την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών, *Μέντορας*, 13, 146-164.
- Κόκκος, Α. (2010). Κριτικός Στοχασμός: Ένα Κρίσιμο Ζήτημα. Στο Δ. Βεργίδης & Α. Κόκκος (επιμ.), *Εκπαίδευση Ενηλίκων, διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Μαυρογιώργος, Γ. (2009). Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών: Η «Άλλη»-αντί(-παλη) – Πρόταση. Στα Πρακτικά του Συνεδρίου Εκπαιδευτική Έρευνα και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Κύπρο (Γαγάτση,Α. κ.α.επιμ.εκδ.), ΥΠΠ,ΠΙ, Λευκωσία, σ. 27-41
- Μποντίλας, Λ. & Σμιξιώτη, Φ. (2014, Μάρτιος). Η διαδικασία του αναστοχασμού κατά την πρακτική άσκηση των εκπαιδευτικών Πληροφορικής στο πρόγραμμα Επιμόρφωσης Β' Επιπέδου. Στα πρακτικά του 8^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Καθηγητών Πληροφορικής, Βόλος.
- Πανσεληνάς, Γ. (2014). Διερεύνηση των συνειδητών και λανθανουσών εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευτικών πληροφορικής: Η περίπτωση της περιφερειακής ενότητας Ηρακλείου. Μεταπτυχιακή εργασία, ΕΑΠ, Πάτρα.
- Υφαντή, Α. & Βοζαίτης, Γ. (2009). Η επιμόρφωση και η επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού ως στοιχεία ποιότητας στο εκπαιδευτικό έργο. *Παιδαγωγική – Θεωρία και Πράξη*, 3, σ. 31-46.
- Φωτοπούλου, Β. (2008). Η επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού. Μεταπτυχιακή εργασία, Πάτρα

Ενδεικτική δικτυογραφία

<http://b-epipedo2.cti.gr/>

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Δραστηριότητα 1: Παρουσιάσεις- Αναστοχασμός-Συζήτηση

Σύντομη παρουσίαση των μ-σεναρίων και αναστοχασμός της εμπειρίας εφαρμογής τους (όπου πραγματοποιήθηκε) από όλους τους επιμορφούμενους εισηγητές μέσω σύγχρονων περιβαλλόντων παρουσίασης της πληροφορίας. Μετά από κάθε παρουσίαση, οι επιμορφούμενοι-παρατηρητές αναδεικνύουν στην ολομέλεια τα θετικά στοιχεία του μ-σεναρίου και προτείνουν παραλλαγές του.

Δραστηριότητα 2: Αναστοχασμός – Συζήτηση-Συμπεράσματα

Συζήτηση για την προστιθέμενη αξία των μαθησιακών αντικειμένων του Φωτόδεντρου και των εκπαιδευτικών σεναρίων της «Ίφιγένειας», για καλές διδακτικές πρακτικές αξιοποίησής τους, αλλά και για το ζήτημα της δημιουργίας και διαμοίρασης εκπαιδευτικού υλικού μέσω των ψηφιακών αποθετηρίων, αντλώντας από την εμπειρία και τα συμπεράσματα της προηγούμενης δραστηριότητας

Δραστηριότητα 3: Το μετασχηματιστικό δίλλημα

Εφαρμόζεται η εκπαιδευτική τεχνική της «επιχειρηματολογίας» (debate) όπου συγκροτούνται 2 ομάδες των 4-5 ατόμων. Η πρώτη ομάδα αναλαμβάνει να υπερασπιστεί τη δημιουργία, διαμοίραση και αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού των ψηφιακών αποθετηρίων στις καθημερινές διδακτικές πρακτικές και η δεύτερη να υπερασπιστεί τη στάση της μη υιοθέτησής τους προβάλλοντας εμπόδια, δυσκολίες και μειονεκτήματα. Οι υπόλοιποι εκπαιδευόμενοι «ψηφίζουν» και τοποθετούνται με βάση τα επιχειρήματα που προβάλλονται.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ για το ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗΜΑ

Οι επιμορφούμενοι καλούνται να αναζητήσουν στα ψηφιακά αποθετήρια του Φωτόδεντρου ή της «Ιφιγένειας» ένα μαθησιακό αντικείμενο, που αφορά είτε εννοιολογικούς χάρτες είτε wikis
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Ο Αναστοχασμός στην πράξη

Κατά την εφαρμογή στην τάξη των μ-σεναρίων γίνεται προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα όπως τα ακόλουθα:

1. Υλοποιήθηκε το σενάριο σύμφωνα με το σχεδιασμό και τους στόχους του;
2. Προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών ή αντίθετα οι μαθητές δεν ενεργοποιήθηκαν;
3. Ποιες δυσκολίες παρουσιάστηκαν;
4. Ποιες αυθόρμητες αντιλήψεις ή παρανοήσεις των μαθητών διαπιστώθηκαν;
5. Αν σχεδιαζόταν πάλι το σενάριο, θα άλλαζε ο επιμορφούμενος όλο ή επί μέρους στοιχεία του και ποια;
6. Σε τι ωφέλησε τον επιμορφούμενο εκπαιδευτικό ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και ο αναστοχασμός στο σενάριο κ.α.